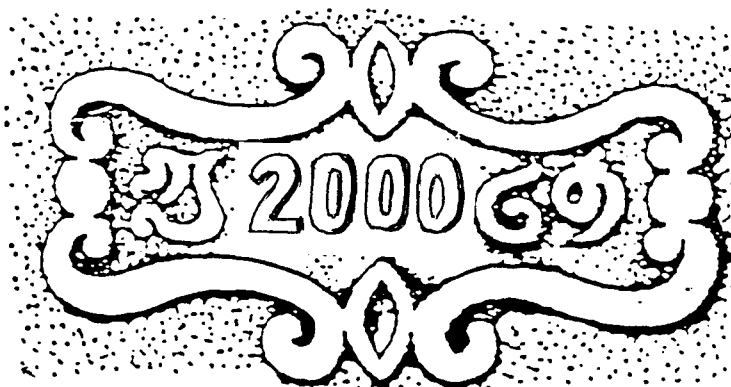

PULA
Náctihegyi
Tükör-Spiegel

XI. évfolyam

1. szám

Pula, 2000. július 29., szombat

Pula, Náctihegy 2000

Megjelenik:

Kiadja:

Örökös főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

Művészeti szerkesztő:

Szerkesztők:

MINDEN ÉVBEN JÚLIUS UTOLSÓ SZOMBATJÁN

A NÁCTIHEGYI BIRTOKOSOK BARÁTI KÖRE

REMÉNYI Antal

NAGYPÁL Gábor

NAGYPÁL Szabolcs

BERETZKY Ágnes, NAGY Szilvia

Megint elmúlt egy év

Idén már tizenharmadik alkalommal rendezzük meg a Nácihegyi-ünnepet, s tizenegyedik száma jelenik meg a *Nácihegyi Tükör-Spiegel*-nek.

E nap délelőttjén történik községünkben a *millenniumi zászló* átadása. E rendkívüli, ezer esztendőnként egyszeri esemény alkalmat ad arra, hogy közösen emlékezzünk a magyarság ezeréves múltjára és a sok, nemzetünket ért megpróbáltatás dacára bizakodva tekintsünk a jövőbe. A millenniumi zászlót dr. SZALÓ Péter helyettes államtitkár úr adja át az ünnepi szentmise után. Remélem, mindenki, aki csak teheti, eljön az ünnepségre, és közösen töltjük el ez egyedülálló napot!

Az elmúlt évben nagyon gyér érdeklődés kísérte a *közmeghallgatást*, a jelenlévő képviselőtestület és körjegyző nagyobb „tömeget” alkotott, mint a településről érdeklődők. Pedig e fórum lenne hivatott arra, hogy ne csak beszámoljon a képviselőtestület a munkájáról, hanem közös beszélgetés-gondolkodás során együtt szabjunk irányt a falu fejlődésének. Nagyobb volt az érdeklődés a *karácsonyi műsor* és a *nyugdíjasok napja* iránt, úgy gondolom, ezeken mindenki jól érezte magát.

Sor került az Öcs-Pula közötti, közösen ültetett *fasor* hiánypótlására is, itt köszönöm meg az Öcsről átjött barátaink és a községbeliek segítségét. A *Hősök-napja* al-

kalmából idén nem tudunk méltó ünnepséget tartani, a képviselőtestület a falu nevében koszorúval emlékezett meg hőseinkről.

Az elmúlt évekkel ellentétben sajnos nem tudok látványos fejlesztésekről beszámolni. A legnagyobb terünk, a *szennyvízelvezetés*, nem került közelebb a megvalósuláshoz, mivel a szomszédos településekkel tervezett közös megoldás jelenleg nem kivitelezhető. Egyedül pedig nincs meg a kellő lakosságszám, mely az állami támogatáshoz föltétel.

Az új *lakásépítési* program kapcsán megnyíló támogatási lehetőségek bizonyára nálunk is növelni fogják a családiház-építési hajlandóságot. Ezért a képviselőtestület úgy döntött, hogy az önkormányzat tulajdonában lévő, „Kovács-földek” nevű részen kíván majd építési telkeket kialakítani.

A *telekkialakítás*nak föltétele a belterületbe vonás, illetve rendezési terv készítése, sajnos ez utóbbi is nagyon költséges, s ezért pályázati támogatás híján meghaladja a község anyagi lehetőségeit. Míg az új telekosztás meg nem történik, célszerű lenne, ha a falu beépítetlen belterületi ingatlanain építkeznének, illetve az öreg és rossz állapotú házak újítanák föl.

Megkezdődött a Faluház mögötti terület és a régi vízműkút melletti terület *tereprendezése*, a jövőben e területen a lakosok számára

összejövetelre, sportolásra, községi rendezvények megtartására alkalmas terepet kívánunk kialakítani.

Elkezdjük a *Falumúzeum* épületének rendbetételét is, idén azonban csupán a legszükségesebb állagmegóvásokat tudjuk elvégezni. A következő évben elvégezzük a *Tűzoltószertár* tetőzetének javítását-cseréjét.

A tavalyi évben a nagyvázsonyi képviselőtestület tagjaival *Erdélybe* utaztam, acélból, hogy hozzájuk hasonlóan mi is találjunk egy magyarlakta települést, akikkel testvérfalui kapcsolatot építhetnénk ki. Nagyvázsonynak a Kovászna megyei Gidófalvával van ilyen kapcsolata, mi a községünk méretének megfelelő, közeli *Étfalva-Zoltán* nevű községgel szeretnénk testvérfalui kapcsolatba lépni. Augusztus közepe táján fog az ő küldöttségük hozzánk látogatni, ezúton kérek mindenkit, hogy fogadja őket olyan szeretettel-barátsággal, ahogyan ők fogadnak minden Magyarországról jövőt. Bár tudom, hogy számunkra is, de főleg az ő számukra nagyon nagy a köztünk lévő majd ezer kilométeres földrajzi távolság. Ha igazán akarjuk, tudunk időnként találkozni egymással, és mindannyian megismerhetjük egymást és tanulhatunk a másiktól.

Kívánok emlékezetes napot, méltóságteljes igazi ünnepet minden falunkbelinek és kedves vendégünknek.

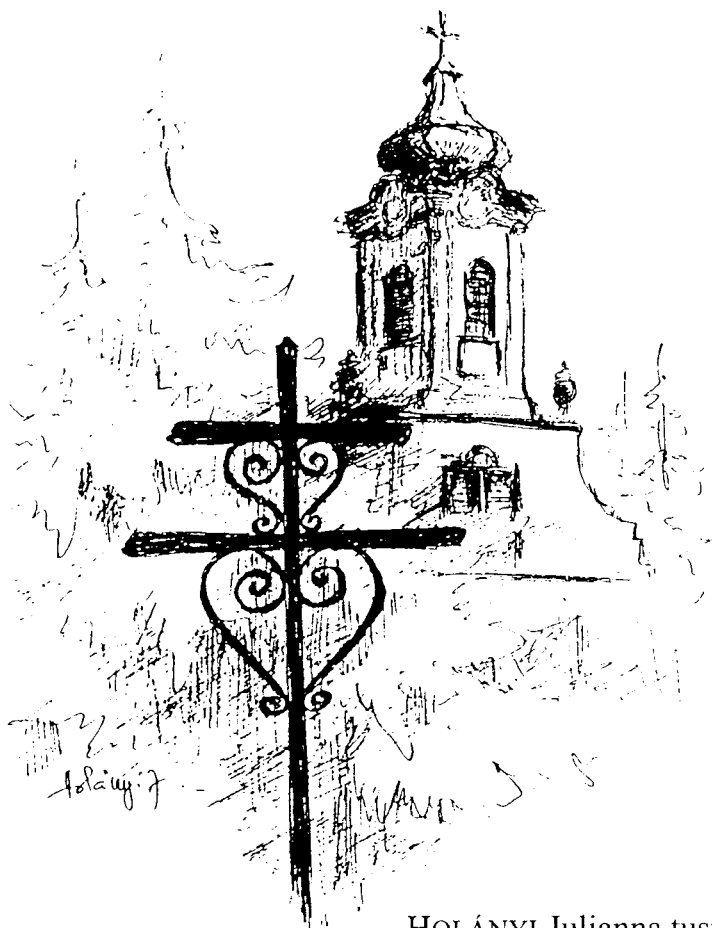
KERTÉSZ Lajos polgármester

Pintér Tiborra emlékezünk

SZÉKI PATKA László versével emlékezünk az október 15-én elhunyt **PINTÉR Tiborra**, a versek mesteri újraköltőjére, Pula őszinte barátjára. A költemény megjelent a Megyei Közművelődési Intézet által kiadott Hónaposta tavaly decemberi számában.

A versmondó remetének

Tibor!
a neved már bíbor
lángajkú prédikátor
kóbor idők útvesztőiben
a vers szolgálóinak
alázatos szerzetese
Szentlászlóra vissza-
húzódva a Bakony
rengetegében hallgattad
a szélfűtta fák idő-
mértékes lombzúgását
s mikor elszunnyadtál
szádon ott nyugodhatott
számtalan verssorod obulusa

HOLÁNYI Julianna tusrajza

Esterházy-dombormű avatása Pulán

A Borromeo Szent Károly tiszteletére benedikált pulai katolikus templom búcsúünnepén domborművet avattak és szenteltek fel a szent hajlék belső falán Esterházy Károly püspök halálának 200. évfordulójára emlékezve.

A szertartást vezető Gyűrű Géza pápai prelátus, érseki általános helynök hálát adott a templomépítő püspök nagylelkűségéért, amelynek révén a veszprémi egyházmegye számos településén magasodhatnak ma Isten hajlékai. A szentelési liturgia után szentmiseáldozatot mutatott be a vendég.

Ma a világ gyakran felteszi a kérdést az egyháznak: Mit tud adni a ma emberének? S ebben a

Gyűrű Géza érseki helynök (jobbról) szenteli fel a domborművet a pulai katolikus templomban
Gáspár-fotó

világ mindig anyagi javakra gondol. Az egyház, mutatott rá a prelátus, nem tud adni mást, mint Jézus Krisztust, aki a megváltás lehetőségét teremtette meg az emberek számára, s ez nem „csak”, hanem ez „minden”, a legtöbb. A templomépítő Esterházy Károly püspök is tudta ezt, ezért emeltette a templomokat. Legyen áldott az emléke, mondta.

A szertartás végén Deák Ákos plébános megköszönte a helynök szolgálatát, a domborművet készítő Heitler László képzőművész adományát, és köszöntötte Holczner István kántort, aki ötven éve látja el Pulán és szomszédos községekben küldetéses szolgálatát az orgonánál.

toldi

Egy falu harmadfél évszázados változásai

REMÉNYI Antal a XLVI. Országos Néprajzi Gyűjtőpályázaton a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum különdíját nyerte el. Gratulálunk!

Az alábbiakban szemelvényeket közlünk a terjedelmes, sok-sok mellékletet (köztük a falu minden házának - PILLER Ferenc által készített - színes fölvételét) tartalmazó írásból.

Pula a Dél-Bakonyt és a Balaton-fölvidéket elválasztó törésvonalban futó veszprém-tapolcai közút felezőpontjában fekvő Veszprém megyei település. A falu közvetlen környéke különféle korokból származó régészeti leletekkel bizonyíthatón - ősidők óta lakott vidék. A község mai határában a középkorban két település létezett: a keleti részen *Tálad* (Tálod), a nyugati oldalon pedig *Pula*. A török időkben mindkettő lakatlanná vált.

Az elnéptelenedett Pula és Tálad határa 1627-től - a devecseri uradalom részeként - az Esterházyak tulajdonába került. Ettől számítva mintegy száz év után találkozzunk ismét Pula névvel; a nagyvázsonyi római katolikus plébánia anyakönyvében szerepel 1727. szeptember 4-i bejegyzéssel pulai név. A megkeresztelt: Mihály; szülei: KOVÁCS János és TAKÁTS Katalin; a keresztszülők: SZABÓ György és DÁVID Erzsébet. A családi nevekből arra következtet-

hetünk, hogy ők nem betelepítettek, hanem „öshonos” magyarok. (Érdekességként föltétlen megemlítendő, hogy DORNYAI Béla *Bakony* c. útikalauzában - 1927-ben - a fönti időpontot jelöli meg Pula újratelepítésének idejeként.) A nagyvázsonyi plébánia anyakönyveiben azonban az 1727-estől számítva húsz éven át nem találunk pulai nevet. HARMATH István arra következtetett - miután nem jutott más adatokhoz -, hogy „az elsők 1746-ban telepedtek le.”

Ma már ismerjük a falura vonatkozó telepítési szerződés másolatát, mely 1745-ös keltezésű. A telepítési szerződést és az 1746-tól folyamatosan található anyakönyvi bejegyzéseket alapul véve határozta el Pula község önkormányzata 1996-ban, hogy az 1746-os évet tekinti az újratelepülés esztendejének, s megünnepli 250. évfordulóját.

Pulát és a határában - ma már csak a nevében élő - Táladot a középkorban hol Zala, hol pedig Veszprém vármegyéhez számították. A XVIII. századtól egyértelműn Zalához, a tapolcai járáshoz, és a taliándörögdi körjegyzőséghez tartozott. 1950-ben a tapolcai járást, benne Pula községgel, Veszprém megyéhez, s még ugyanazon évben a veszprémi járáshoz s a nagyvázsonyi körjegyzőséghez csatolták át.

Pula területe: belterület 34 ha, zártkert (szőlőhegy) 28 ha, külterület 1402 ha, összesen 1464 ha (hektár). A falut nagyrészt erdők övezik, csupán keleti és nyugati irányban szélesedik ki a szántó. Az 1402 ha külterületből 1024 ha az erdő, ez a külterület közel $\frac{3}{4}$ -e, pontosan 73%-a.

A török-kori elnéptelenedés után Tálad már soha nem települt újjá, Pula is (majd) kétszáz éven át volt néptelen pusztá. A nagy kiterjedésű erdő miatt azonban a XVII. század végétől, de a XVIII. század elejétől bizonyára lakott itt az Esterházy-birtokvezetésnek valamilyen rendű-rangú megbízottja, alkalmazottja. Az erdőőr lakása a mai kastély helyén lehetett. Hisz itt vezetett el a Nagyvázsonyból jövő út Öcs felé, és itt ágazott el az ugyancsak Esterházy-tulajdon Petend és Csoron-földe (ma Csórom-pusztá) irányába is. Más szempontból is „ideális” környezet volt az itt álló ház(ikó) és lakói számára: mögötte erdőrengeteg, közvetlen közelében bővízű források.

A kolónusok letelepedési helyéül a mai *Fő utca* jelöltetett ki. E terület - bár déli és nyugati irányban enyhe lejtésű domboldal - viszonylagosan egyenes. Közel van a vízhez: a patakhoz és a forrásokhoz. S északról az erdő által a szélről is védett.

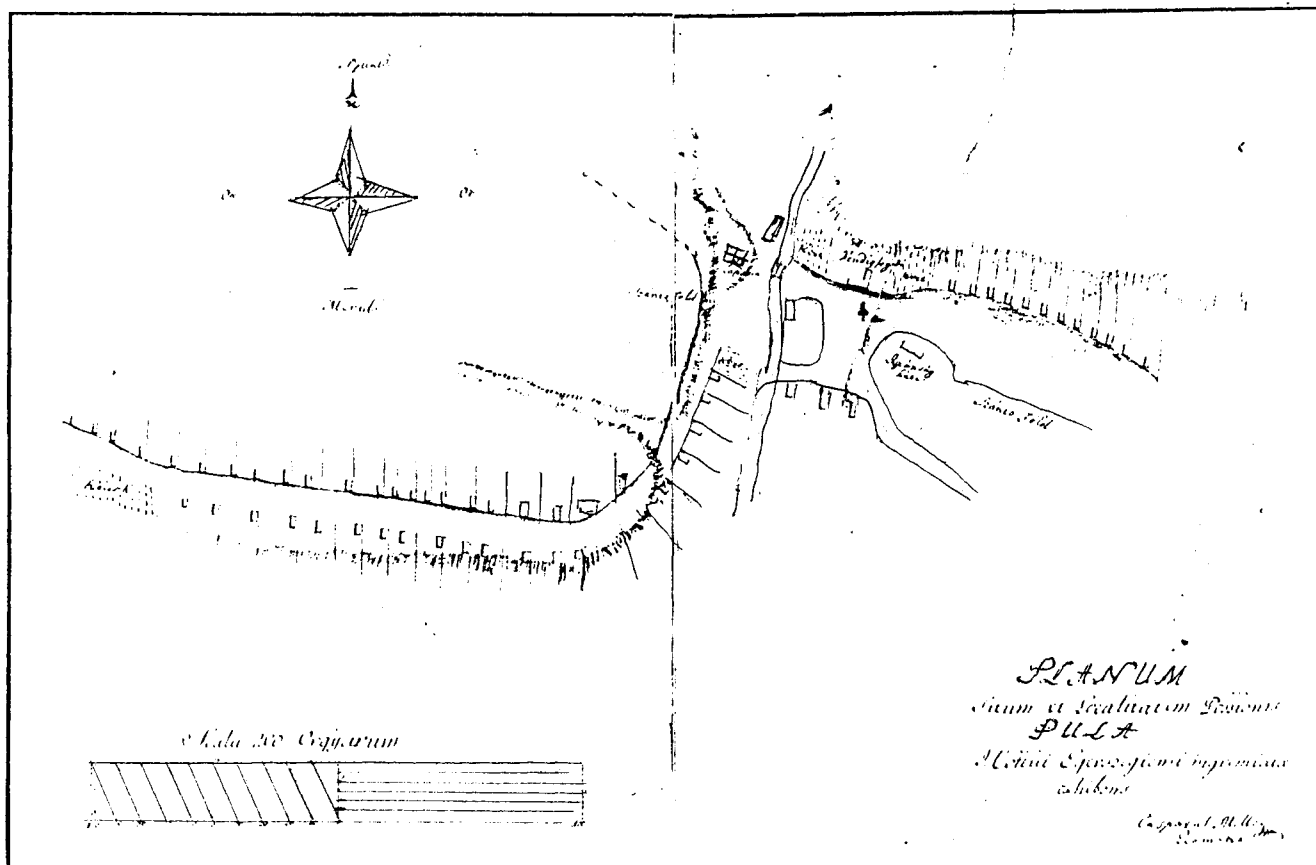
A helykijelölés indokaként az itt vezető (régebb óta meglévő) átmenő út is szerepelhetett. (Nem tárgya ugyan jelen írásnak, de föltétlenül megemlítendő, hogy már a rómaiak idejében is, később, a középkorban is „használt” út vezetett / vezethetett Nagyvázsonytól - Táladon át - a patak mentén, annak völgyében Tapolcáig, a Tapolcai medencéig. A Pagony Táj- és Kertépítész Iroda által készített zárójelentésben olvasható: „A régészeti kutatások legkorábbi leletei a Római Birodalom népeinek jelenlétét bizonyították a Dörögdi-medencében. A tájat átszelő nagy hadi útvonal délebbre valószínűsíthető. Ennek ellenére Kapolcs belterületén a Fő utca alatt föltárt római köves utat a *Via Magna* szakaszaként azonosították a régészek.)

Pula (talán) legkorábbi belterületi térképe évszám nélküli. E térkép minden bi-

zonnyal az 1700-as évek negyedik negyedéből való. Rajta hatvankét számozatlan építmény, épület és telek található. A templom még nem, de a Flórián-kápolna (*Cápolna* jelzéssel) már föllelhető. E tény határolja be a térkép keletkezésének idejét; a kápolna ugyanis (oromzatán olvashatón) 1773-ban, a templom pedig 1797-ben épült. A térképen írással jelölt továbbá a *Vendégfogadó* a mai kastély helyén, s a majorban a régi Vázsonyi úttól északra, hozzávetőlegesen a volt cselédlakások és lóistálló helyén álló *Ispánság háza*. A vendégfogadó s az ispánság háza is, jelzett funkciója mellett bizonyára egyúttal lakásul is szolgált. Ha a névvel jelölt *Cápolna* épületét levonjuk a hatvankettőből, marad hatvanegy, s ezek mindegyike lakóház.

A falu legrégibb - a homlokzati évszámmal is datált - épülete a *Szent Fló-*

rián-kápolna. Történetére vonatkozóan *Grünceiszné* szakdolgozata tartalmaz adatokat: „Bejárata falán ugyan az 1773-as év szerepel, de a *Protocolvm Episcopale* alapján BÍRÓ Márton püspök már 1751. február 26-án megáldja a harangot. Következő adat az 1760-as *Visitatioban* található. Egy újjáépített kápolnát említ, melynek védőszentje *Szent Vendel*, az 1761-es *Visitatio* szerint az oltár védőszentje (viszont) *Szent Flórián*. Ma is így nevezik a faluban a jelenlegi kápolnát, és Flórián napján itt szokott szentmisézni a pap. Ha a mostani kápolna falán látható 1773-as évet az építés dátumának vesszük, akkor a források alapján azt kell föltételeznünk, hogy létezhetett korábban egy esetleg fából készült kápolna is. Egy 1764-es feljegyzés szerint (*Visitatio*) itt tartják a szentmisét német nyelven, a hívők száma pedig 585.

A Pulai Tábor művészeinek kiállítása a Faluházban

SZABÓ Ildikó színművésznő megnyitóbeszéde a tizenöt éve alakult Pulai tábor tagjainak kiállításán a pulai Faluházban. A kiállítás a Pula-Nánczihegyi ünnep hétvégéjén is nyitva van. Kérjük, látogassák meg, és gyönyörködjenek a művészek - CZEGLÉDI Gábor (grafika), GYÖNGYÖSI Gábor (festmény), PAPP Nikolett (grafika), RIDEG Orsolya (szöttek), SIMON Attila (festmény) - alkotásaiban.

Tisztelt közönség! Kedves vendégeink! Kedves pulaiak! Játítani jó. Gyermeknek lenni jó. A színészlét a gyermeklét meghozszabhatása. A színészi tehetség - de azt hiszem, minden alkotóképesség - egyenes arányban áll a gyermeki én megőrzésének képességével. Úgy látszik, nem tudta ezt egy tanárnőm a főiskolán, mert azt mondta egyszer rólam az osztálytársaim előtt: Ildikó, maga nagyon tehetséges, de... infantil.

E vélemény engem akkor nagyon letaglózott. Ráadásul osztálytársam, KÓTI Árpád, igen tehetséges, nagy drámai erővel rendelkező alföldi parasztyerek, akinek fogalma sem volt, mit jelent az, hogy infantil, de érezte, hogy valami "mélyen elítélendő" tulajdonság kifejezése, attól kezdve mindig ezzel ugratott; mivel nem tudta megjegyezni a szót "infantil", így csúfolt: "Te infanista!"

Úgy nézzenek rám tehát, tisztelt egybegyűlt, komoly emberek, hogy egy megrögzött, javíthatlan infanista áll Önök előtt, ez valószínűleg a legelvetemültebb fajtája a különböző "isták"-nak, mint például adventista, moralista, nikotinista, alkoholista, cionista, rasszista vagy nacionalista.

És most töredelmes vallomást kell tennem Önök előtt. Igen - most már végső számadásképp - be kell vallanom, hogy én életem folyamán leginkább játszani szerettem. Mentségemül csak az szolgálhat, hogy én az értelmes, hasznos munkát is játéknak tekintem - különösen az alkotómunkát. Mint ahogy, ezzel szemben, a gyermek munkának tekinti a játékot.

Bizonyára mindenki ismeri a tücsök és a hangya meséjét. Én már édesapámtól is, aki banktisztviselő volt, megkaptam beosztásom: én voltam Tücsök Tódor, ő pedig Hangya Henrik. Apám elnéző szeretettel ragasztotta rám e nevet. A mese írója viszont kegyetlenül megleckézteti a folyton csak a hegedűjén ciripelő tücsköket, és fölmagasztalja a szorgalmas hangyákat. Én pedig azt mondom: a hegedülő kis tücsök nélkül szájalmas és végtelenül sivár lenne a hangyaboly-lét. Az ideális talán az volna, ha minden emberben lenne a hangyából is, a tücsökből is.

Nos, az effajta tücsökéletet, játékszeretetet próbáltam továbbadni a pulai tábor tagjainak, akik pesti kamaszokból verbuválódtak össze tizenöt évvel ezelőtt. Először színjátzó táboroknak neveztük magunkat; majd kezdtünk rájönni valamire, amit GROTOWSKI, a nagy lengyel rendező így fogalmazott meg: "Egyáltalán nem a színház az, amire föltétlen szükségünk van, hanem valami egészen más. Át kell lépünk a határt az én és a te között; elébe kell mennünk a másiknak, hogy ne vesszünk el a tömegben...". E fiatalok kísérletet tettek a határátlépésre, s talán nem is eredménytelenül határokat döntöttek le - mint egy berlini falat - egymás között, fiatalok és öregek között. És azóta is játszótársak maradtak egymásnak e rohanó, széthúzó, anyagközpontú, sikereket hajszoló, érzelmileg elsivárosodott világban.

S talán e határátlépésnek is köszönhető, hogy nem vesztek el a tömegben. E játékos kamaszokból azóta föl-nőtt, dolgozó és alkotó emberek váltak a legkülönbözőbb területeken. Van köztük színész, képzőművész, teológus, gyógypedagógus, tanár, művelődésszervező, szövő, antropológus, régész, költő, népdalénekes, színháztörténész, jógaoktató és gyermekeket nevelő édesanya.

Kiállításunknak kettős célja van: fölleveníteni

fényképekkel magunknak és a falubélieknek a tábor eseményeit; és valamit bemutatni a fiatalok életéből, munkájából, alkotásaiból.

Szeretném megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindazoknak, akik szerettek bennünket és segítségünkre voltak. Szeretnék továbbá megemlékezni azon kedves falubéli "játsszótársainkról", akik már nincsenek közöttünk: CSIPSZERNÉ Terikéről, aki nem egyszer mentette meg a tábor tagjait az éhhaláltól; SZENGER Gyuri bácsiról, aki fogta a harmonikáját, és eljött velünk betlehemezni; LEITOLD Mar-

ciról, akinek, mint szomszédnak sok-sok év alatt egyetlen zokszava nem volt (pedig néha lehetett volna); Náni néniről, aki, ha meglátogattam, mindig kikérdezett a tábortagok élete-folyásáról, és a tehetséges, értelmes, nyíltszívű kis Melindáról, aki velünk karneválozott.

LATINOVITS Zoltán, hajdani színpadi játsszótársam írja *Ködszurkáló* című könyvében: "A játékosztön soha nem vész ki az élöböl, csak eltemetődik, de nem felejtődik el."

Kedves tábortagok, és minden emberek, akik lelketek mélyén megőriztetek já-

tékos gyermeki lényetek, ne hagyjátok azt elpusztítani. Manapság játék helyett a szórakozás, a szórakoztatás dívik. Szórakoztatva vagyunk a hét minden napján, a nap minden órájában. Rettegve figyelem, mikor kezd kinőni fejemből a számárfülem, mint Pinokkiónak a rossz gyermekek szigetén. "Szórakoztatással egész népeket idiotákká lehet tenni." - mondja HAMVAS Béla.

Ne hagyjuk! Legyünk *infanisták*, és fogjuk meg egymás kezét!

Holányi Julianna tusrajza

Beszélgetés a művészeti szerkesztővel

- Szabolcs, tíz évvel ezelőtt, 1990. július 28-án jelent meg a Pula-Náctihegyi Tükör-Spiegel első száma. Tíz éve szerepel a te neved is a címlapon - az impresszumban -, művészeti szerkesztőként. Kérlek, mondd el: mit takar, mit rejt, milyen munkát, tevékenységet jelent e „beosztás”?

- Bár e megnevezés a címlapon tíz éve változatlan, valójában az elvégzendő feladat sokat változott az elmúlt évtizedben. Gondolja csak meg, amikor elkezdtük az újságot kiadni, alig múltam tizenhat éves - semmiféle előtörténetem, tapasztalatom nem volt. Amivel már akkor rendelkeztem, az egyedül a lelkesedésem, a falum szeretete volt. Azóta „alátanultam” a megbízatásnak: egyetemet végeztem, cikkeim, kisebb tanulmányaim jelentek meg, szerkesztettem, fordítottam. A másik szempont, melyet meg kell említeni, hogy bizony a technika is sokat tökéletesedett az évek folyamán. Talán emlékeznek, az

első számok még írógéppel „tördelve” jelentek meg - azóta jobb fénymásolóra térünk át, számítógépre, lézernyomtatóra.

- Való igaz, hogy az első évfolyam első számának idején még gimnazista voltál. Hogy alakult az életed az utóbbi tíz évben?

- Jogot végeztem Budapesten, de úgy éreztem, ez nem elégíti ki teljesen az irodalmi érdeklődésem, úgyhogy elvégeztem mellette a magyar szakot is. Jelenleg a doktori dolgozatom írom a jogi karon, egy meglehetősen elméleti témából. Amiért nagyon hálás vagyok a Jóistennek, hogy - mint keresztény ifjúsági vezetőnek - lehetőséget nyílt másfél évet Svájcban tanulnom (melyből egy év még előttem áll). Kinttartózkodásom csúcsát az jelentette, mikor római tanulmányutunk során zarándokcsoportunkat fogadta II. János Pál pápa.

- Milyen gondolatok, érzések kavargtak benned, amikor szemtől szembe álltál a

Szentatyával, Krisztus földi helytartójával, s ő kézfogással üdvözölt téged?

- Meghatónak találok, hogy Péter jelenlegi utóda, a keresztény világ lelki vezetője, elsőként az évezred pápai közül, rendkívül fontosnak találja a személyes találkozásokat Krisztus minden hívével. Különös és megindító fölhangot adott az alkalomnak, hogy egy olyan ötvenfős testvéri közösséggel járulhattam Róma püspöke elé, melynek tagjai a legkülönbözőbb földrészekről, és a legkülönbözőbb keresztény felekezetekből érkeztek - protestánsok, ortodoxok, katolikusok együtt. Nagyra becsülöm megviselt, idős, beteg egyházi vezetőnket, hogy hatalmas lelkierővel, sokszor lázas betegen is vállalja e találkozásokat.

- Köszönöm a válaszokat. További sikeres éveket, és jó egészséget kívánok neked a Tükör-Spiegel olvasói és a magam nevében.

REMÉNYI Antal

Holczer István ötven éve a kántorunk

Aki még nem látta HOLCZER Pista bácsit orgonálni, nem is sejti, mekkora föladatot vállalt 1949-ben, amikor egyszerű parasztemberként először szolgált együtt a plébánossal egyházi szertartáson. Aki muzsikálni tanult, az tudja, milyen fontos a vonós, fuvós- és billentyűs hangszereknél az ujjrend. Egyáltalán nem mindegy, melyik ujjal melyik billentyűt nyomja meg a muzsikus, mert könnyen előfordul, hogy "elfogynak az ujjak" egy hangsor közben...

HOLCZER Pista bácsi ujjai huszonegy évesen fogytak meg. Pestszentlőrincen egy gránát robbant a közelében, és mindkét kézfejét elroncsolta úgy, hogy jobbkeze gyűrűs ujjja és bal keze mutatóujjainak idegei elroncsolódtak, nem mozognak. Milyen mutatványokat kell végeznie a két kéznek, hogy egy hangsort lejátsszék...

- 1923-ban születtem Pulán, négygyermekes családból. Apám a grófnál részes arató volt. Megérezte, hogy van adottságom a zenéhez. Tizenhat éves koromban megajándékozott egy gombos harmonikával. A kottát sem ismertem. Szabad időm-

ben azonban sokat gyakoroltam, így néhány év után már lakodalmakat, bálakat muzsikáltunk végig JÁGER Pista édesapjával, a cimbalomnál JÁGER Jánossal, míg CSIPSZER Magdi nagyapja csellózott.

- Hogyan lettem kántor? 1948-ban a falusi kántortanítókat leállították a templomi szolgálattól. MERKLI Ferenc tanító úr hallotta, milyen jól játszom a harmonikán. Ő kapacitált először orgonajátékra. 1949 őszén meghalt SCHUMACHER Kari bácsi apja. SZOKOL László plébános úr SZENGER Gyurit és engem tanított a templomkertben a latin nyelvű temetési szertartásra. Hatszor-hétszer elénekeltük együtt a *Circumdedervntot* és a többi... Hiba nélkül ment minden. Lassan-lassan beletanultam, hozzászoktam, meg is kedveltem. Mikor Teri lányom öt éves lett, jött velem esténként a templomba "gyakorolni" az orgonán. Ő fújtatott, én játszottam.

A téeszbe-szervezésig parasztember voltam magam is, 73-tól az erdészethél fávágó. A motorfűrész is kikészíti ám az ember kezét; no meg a vibrációs ártalom sem kántornak való! Emlékszem,

még a Rákosi-idő alatt megakartak választani párttitkárnak; ámde le kellett volna mondanom a kántorságról. Nem válaltam.

Háromszáznyolcvanhat ismerősömet, barátomat, szomszédomat, falubelit és öcsit, nagyvázsonyit, vigántpetendit temettem el, búcsúztattam. Tizennégy plébánosnál szolgáltam az ötven év alatt. Máig is kedves számomra az a néhány év, amit dr. KAZÁNYI Tivadarral együtt töltöttünk el a templom körül.

- Tavaly november elején, a pulai búcsú alkalmával GYÜRÜ Géza püspöki helynök úr szentmisézett nálunk. A szentbeszéd után megemlékezett munkámról, és esperes urunk is köszönetet mondott a fél évszázados évfordulón. Mit mondjak? Jól esett. Amíg bírom, szolgállok. De azért jó lenne, ha a fiatalok közül valaki tanulna orgonálni, mert a szentmise, a szenténekek, a litániák és a gyászszerzés áhítata fölkészültséget kíván. Nem szeretném, hogy valaki úgy kezdje előlről, mint ahogy én kényszerültem rá hazánk történetének egyik legnehezebb korszakában.

NÁDOR

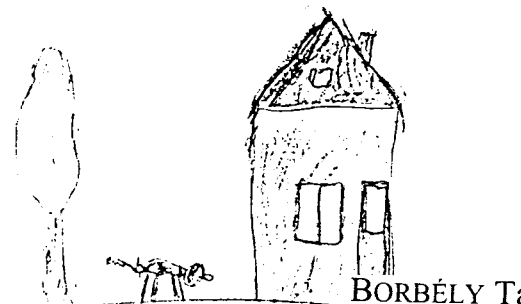

KERTÉSZ Zsófia

Kertész Zsófia

MÉSZÁROS Krisztián

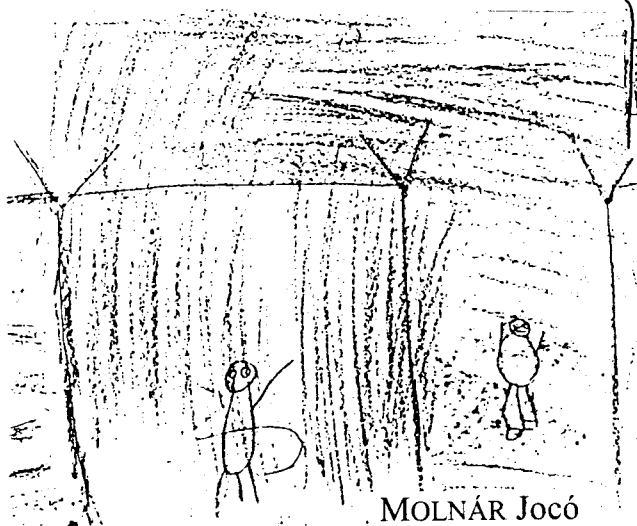
BORBÉLY Tamás

JÁGER Tamás

WILCSINSZKY Márk

MOLNÁR Jócó

KRIZSÁN Gergely

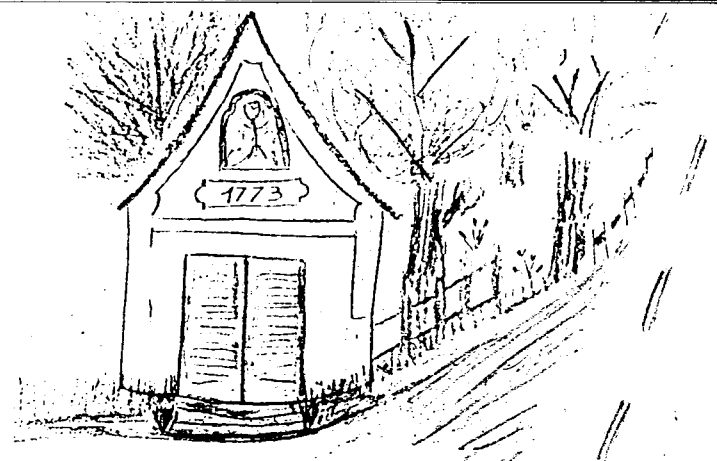

PILLER Zsuzsanna

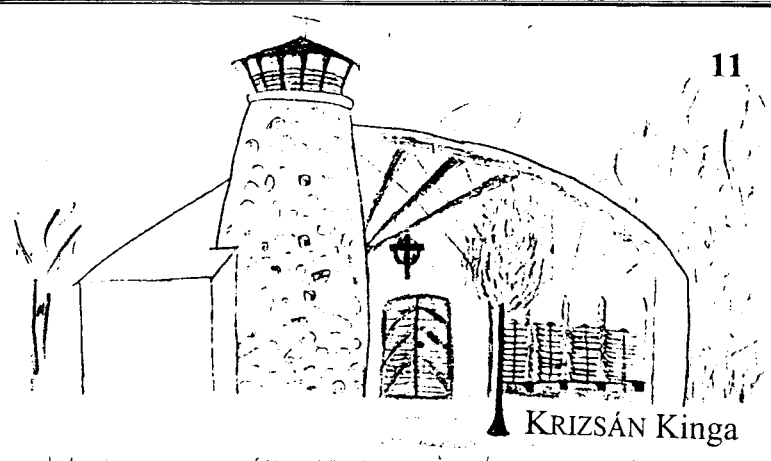

NAGY Eszter

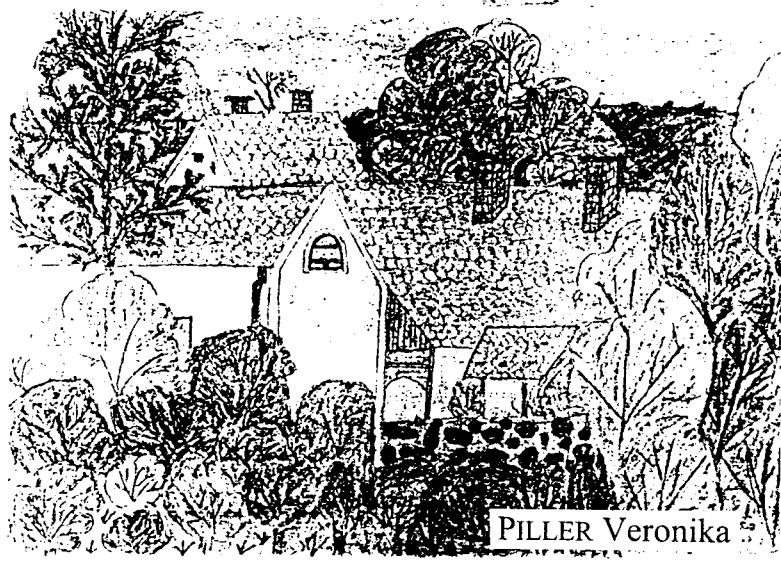
Pulai gyerek

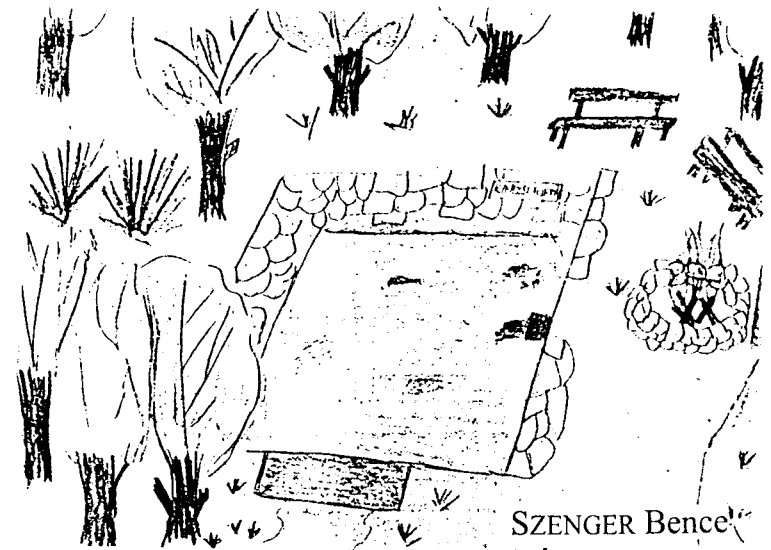
SZENGER Eszter

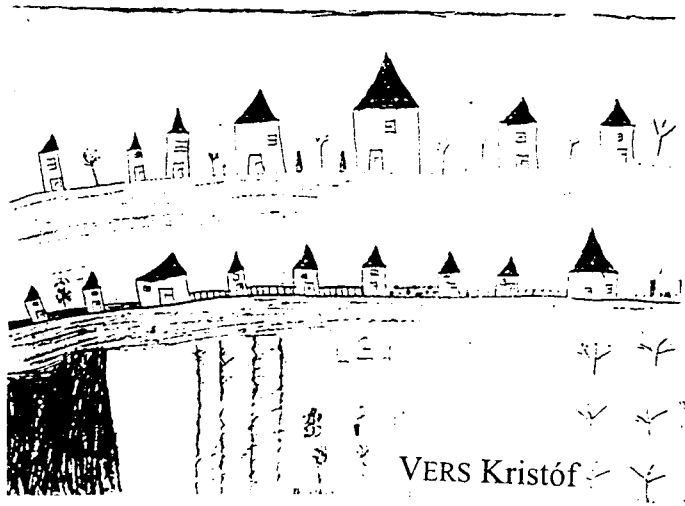
KRIZSÁN Kinga

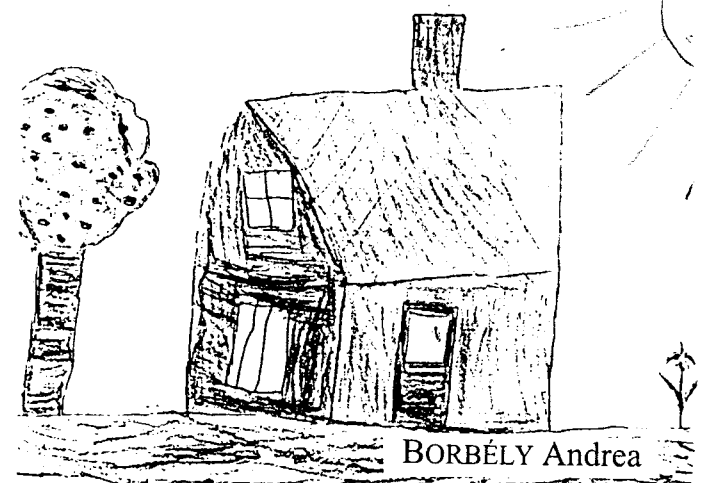
PILLER Veronika

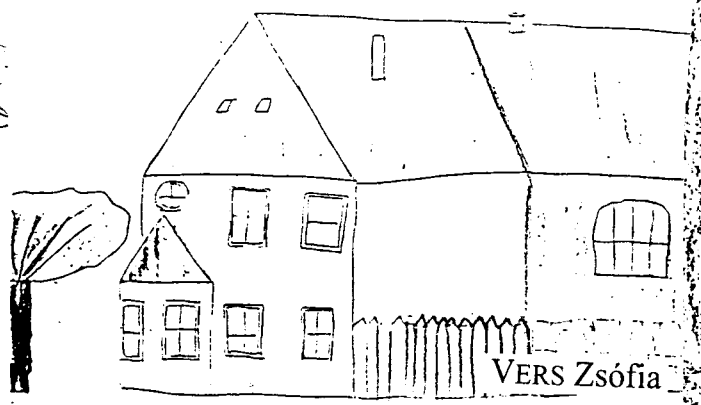
SZENGER Bence

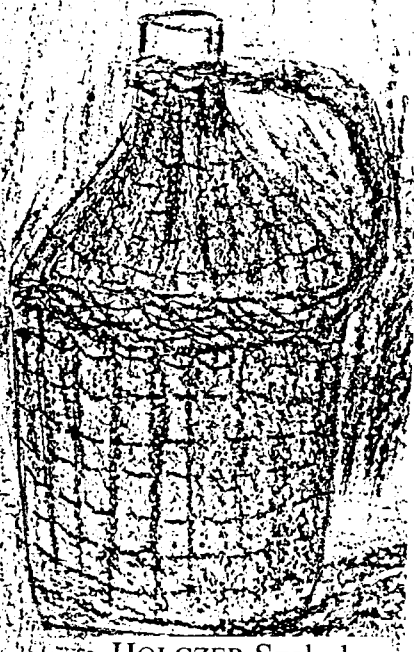
VERS Kristóf

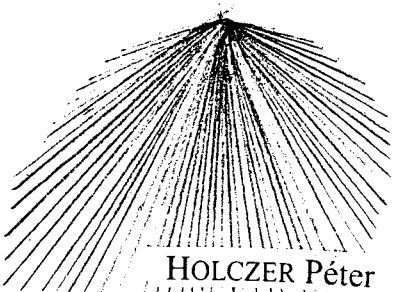
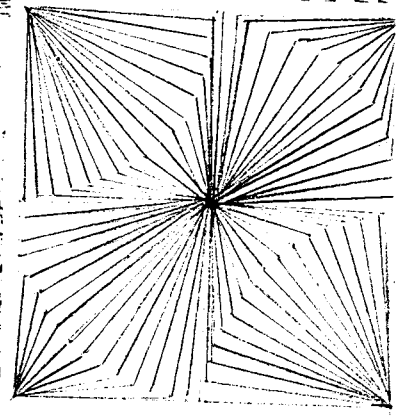
BORBÉLY Andrea

VERS Zsófia

HOLCZER Szabolcs

HOLCZER Péter

k tárlata

A pulai családnevekről

Pula múltjára vonatkozóan, szerencsére, viszonylag sok forrás található a levéltárakban, főként a Zala megyei levéltárban. A község ugyanis 1950 előtt Zala vármegyéhez tartozott.

Az 1828. évi adóalapösszeírás íveit vizsgálva kitűnik, hogy mind a nyomtatvány fejléce, mind pedig az adózók kereszt- és utóneve latin nyelven szerepel. E nevek elemzése előtt azonban

Íme a teljes névsor ábécésorrendben:

Berghoffer Antal	41.
Bertalan János	19.
Bognár Tamás	42.
Czéda József	38.
Csörgő Pál	46.
Derólt József	47.
Derült János	9.
Fáy István	62.
Fehér Mihály	29.
Ferentzi Antal	43.
Fortsi József	75.
Gróf András	15.
Gróf János, ifj.	14.
Halász József	69.
Halász Mihály	6.
Hamar János	4.
Imre József	59.
Juhász János	71.
Kantzéli Mihály	73.
Kapitány Frigyes	39.
Kemény József	72.
Kisstál József	44.
Klung Ignác	57.
Klung János	32.
Klung Mihály	58.
Knoll István	51.
Kotsis István	65.
Kováts Jakab	76.
Kövér József	55.
Krónajsz József	23.
Króneisz Pál	10.

ejtsünk néhány szót Pula újkori történelméről.

Ismeretes, hogy a falu 1746-ban települt újjá, s telepeseinek túlnyomó része német nyelvterületről érkezett. Az első betelepülők neve nem ismeretes, az azonban tény, hogy az 1950-es évek elejéig a falu lakosságának nagyobb része németnek vallotta magát, németül beszélt, amit a családi nevek német eredete is bizonyít.

Az 1828-as adóösszeírásban hetvenhat adófizető (jobbágy, zsellér) neve szerepel. A hetvenhat családi névből negyvenhét magyar nevet találunk, ami az összes 62%-a, és csupán huszonhét németet (35,5%). a fennmaradó két név eredete vitatott: a latinos hangzású Lux név inkább német, míg a Fortsi (Fertsi?) inkább magyar lehetett.

Merzse János	35.
Mihály János	74.
Molnár Mihály	1.
Nádassy János	54.
Nádassy József	53.
Nyúl József	25.
Nyúl Pál	50.
Pámer János	2.
Piller Ádám	27.
Piller János	60.
Piller József	16.
Róth Mátyás	24.
Savanyú József	28.
Scheller Pál	26.
Slám István	7.
Szappanyos János	64.
Szappanyos József	45.
Szegletes Bálint	30.
Lásdtolt György	49.
Szenger Ádám	8.
Szuppinger János id.	36.
Szuppinger János	31.
Tasner Lőrinc	11.
Tasner Mátyás	3.
Tasner Mihály	22.
Tompa Mihály	64.
Tóth Ferenc	63.
Vadász András	66.
Vadász János	20.
Vadász János ifj.	21.
Vadász János	70.

Kugler János	18.	Vadász József	61.
Lautner József	67.	Vadász Pál	37.
Lux Ferenc	33.	Vásárhői Antal	48.
Merk József	5.	Ventzel Vendel	40.
Merzse Ádám	35.	Világos Ádám	68.
Vinhoffer Ádám	13.	Zsebei Bertalan	52.
Vinhoffer Pál	12.	Zab Pál	34.

A családneveket böngészve meglepő dolgokra bukkanhatunk: furcsa, hogy az eredetileg németek által betelepített falu nyolc évtized alatt (1746-1828) „elmagyarosodott”, majd százhusz év múlva, az 1950-es évekre ismét „németté” lett! Közlebről megvizsgálva a folyamatot azonban nyilvánvaló, hogy nagy többségében nem kettős etnikumváltásról van szó, hanem sokkal inkább arról, hogy a hivatalnokok - a korszellemtől áthatva - egyes német családi neveket önkényesen magyarra fordítottak. Mivel a jobbá-

gyok és zsellérek tömegeit nem érintette ez a névváltozás, ők megőrizték családnevüket.

A nevek elmagyarosításának hátterében a magyar nyelv hivatalossá tételéért vívott küzdelem állt, mely a XVIII. század végén kezdődött, majd 1840-ben érte el célját. Az immár hivatalossá lett magyar nyelv, majd az állam szuverenitásának helyreállítása (1867) és gazdasági erősödése újabb löketet adott a családnév-változásnak / változtatásnak. Sőt, még az 1930-as években is – miután a trianoni békét követően Ma-

gyarország nemzetiségei jelentős részét elvesztette – szorgalmazták a nem magyar vezetéknevű állami alkalmazottak névmagyarosítását.

A családnevek megváltoztatása, lefordítása az esetek többségében dokumentált, ezért könnyen tetten érhető. Ha a már fent idézett 1828-as iratban szereplő neveket összehasonlítjuk az 1801-es, vagy a még korábbi, 1776-os összeírásokban szereplő nevekkkel, kimutatható az ugyanazon házban, mintegy kétszáz évig élő családok neveinek változása.

A három iratban szereplő, egyszerűbb fordítási összefüggést mutató családnevek a német helyesírás alapján:

Bognár	=	Vágnér	r Wagner	a bognár
Halász	=	Fischer	r Fischer	a halász
Kapitány	=	Hauptman	r Hauptman	a százados/kapitány
Nyúl	=	Haaz/ Haáz/ Hász/Haas	r Hase	a nyúl
Savanyú	=	Szauer	sauer	savanyú
Vadász	=	Jäger	r Jäger	a vadász
Zab	=	Haber	r Hafer	zab

Kissé nehezebb az összefüggés felderítése az alábbi nevek esetében:

Derült/ Derült	=	Heiter/ Haitersperger	heiter	derűs, vidám
Fáy	=	Holzzer	s Holz	a fa, az erdő
Nádassy	=	Rohrer	s Rohr	nád
Tompa	=	Stumpf	stumpf	tompa, élettelen

A fentieknél bonyolultabbnak tűnő nevek:

Szappanyos	=	Szafner/Saffner	e Seife	szappan
Zsebey	=	Tasner/Taschner	e Tasche	zseb

A következő két esetben valószínűleg a hangalakok hasonlósága szolgált a fordítás alapjául:

Hamar	=	Homan
(1828)		(1776, 1801)
Lásdtolt	=	Lejtold
(1828)		(1801)

Az 1828-as összeírásban szereplő magyar nevek közül már egy sem él. Az elmagyarosított nevek nagyobb része a következő összeírásban ismét az eredeti, német formájukban szerepelnek. A Gróf, Kocsis és Molnár nevek viselői pedig az utóbbi ötven évben haltak ki.

Az 1828-ban elmagyarosított nevek közül német formában a következők még ma is élnek: Derült (Derült) = Heiter, Fáy = Holczer, Halász = Fischer, Lásdtolt = Leitold, Tompa = Stumpf, Vadász = Jäger. Az 1828-ban elmagyarosított, majd később „visszanémetesített” nevek közül az alábbiak haltak ki: Nádassy = Rohrer, Nyúl = Hász, Savanyú = Sauer, Szappanyos = Szafner, Zsebey = Tasner, Zab = Haber. Fontos megjegyeznünk, hogy a fentiekben nem a község teljes névanyaga, hanem csak

a férfiak /családfők/ nevei szerepelnek, hasonlóan az 1828-as összeíráshoz, mely csak a férfiak családi nevét tartalmazza, a nők leánykori nevét nem.

A családnév-magyarosítás, változtatás nemcsak Pulán volt szokás, hanem Veszprém megye más, németek által betelepített falvaiban is előfordult. HARMATH István (1923-1986) irodalomtörténésztől hallottam vagy másfél-két évtizede a következő történetet: A kislődiek derűsen mesélték, hogy a múlt század (1800-as évek) elején a községi jegyző sorra hívatta a családfőket, és közölte velük a magakitalálta új, immáron magyar családi nevet. Az egyik apát hazaérkezvén kíváncsian kérdezték gyermekei, hogy ama naptól mi is a nevük. A magyarul is gyatrán beszélő fater azonban elfelejtette azt,

így kénytelen volt visszaballagni a község házára, és megkérdezni, hogy hívják őket.

Az Óbudavártól Tegyongig húzódó Nivegyvölgyben fekvő Balatoncsicsó és Szentjakabfa községekben élnek (éltek) Bohr és Scher nevű családok. A Bohr a Bohrer (fűrő) és bohren (fűr) szavakból, a Scher viszont a Schere (olló) és a scheren (nyír) szavakból származtathatók. A két falu magyar környezete a napi szóhasználatban magyarosította – az eredeti jelentést nem követve – e szavakat, neveket. Így lett a Bohr-ból Bor, a Scherből Ser, azaz Sör.

A magyar államiság ezredik évének küszöbén a Jóisten éltesse sokáig minden magyar állampolgárt, függetlenül attól, hogy melyik égtáj felől jöttek ősei!

REMÉNYI Antal

Három millió az óvodának

Általános iskolásaink évek óta tanulhatnak németül az első osztálytól kezdődően.

Most lehetőség nyílik arra, hogy óvodás korú gyermekeink is játékosan, daltanulással hangolódjanak rá a német szóra - hiszen sokkal könnyebben tanul

idegen nyelvet, aki korán kezdi.

A nyelvtudás a vendégfogadásnál, álláskeresésnél, külföldi túrák alkalmával, és nem utolsósorban az Európai Unióhoz csatlakozás során rendkívüli előnyt jelent. Ezért a központi költségvetés

(a magyar kormány) három millió forint támogatást ad azon óvodának, amelyik ezt lehetővé teszi.

A szülők további kérdéseire ünnepi előadónk, *HEILIG Ferenc*, a helyszínen szívesen ad tájékoztatást.

A hajdani pulai muzsikásokról

- Steierlein nagymama mesél -

A hetvenes évek elején egy hétköznap délelőtt a kocsmahivatal mellett még beszélgettem az ország legidősebb aktív zenekarának tagjaival. SZAUER János bácsi volt a szóvivő. A folyamatosan fölelevenített anekdoták patakjában elárulta azt is, hogy a négytagú együttes átlagéletkora akkor hetvennégy év volt. Harmonikás, klarinétos, cimbalmos és csellós játszott a zenekarban. Megvallom, akkor sem értettem, hogy egy ekkora falu, mint Pula, miképp tudott saját zenekart nevelni. Ma már tudom. STEIERLEIN nagymama föllebentette a fátylat a titokról.

- Nagypám, JÁGER István gyermekkorában élt Városlődön egy zeneművészeti főiskolai tanár. Akkoriban is kevés volt a fizetésük a zene oktatóinak, így telente föl vállalt tanítványokat a környező falvakból, és a fiúk egy-két hetet eltöltöttek nála - ellátták a ház és az állatok körüli teendőket -, ezért tanította őket a hangszeres muzsikálásra. Nagypám november végén, december- vagy januárban három kortársával elindult egy este a Kab-hegyen keresztül Városlödre, és éjfél után oda is értek. Megszálltak, és másnap reggel kezdődött a szolgálat. Csak jó hallású, és zeneszerető, hangszeres ta-

nítványokat vállalt a tanár úr, aki év közben azután meg is látogatta a falvakban élő tanítványait, és a házakban tovább képezte őket nyaranta.

JÁGER nagypám játszott fúvós, ütős és vonós hangszereken is. Kedvence volt a cselló, de sokan emlékeznek rá, milyen jól citerázott és bombardonon is muzsikált a zenekarokban. Számtalan bált és lakodalmat muzsikáltak el hajnalig. Mert akkoriban gyalog mentek Csicsóra, Vázsolyma, Szentaltafára. Délután hátukra vették a hangszerüket, és még azt sem lehet mondani, hogy toronyiránt indultak, mert a Balatonföldvidéken a tornyokat nemigen láthatni a szomszéd községekből, a dombokon, erdőkön, hegyeken át, az apostolok lován érkeztek meg a tethelyre.

Nagypám mesélte, hogy az egyik községben egyszerre két kocsmáros is bált rendezett. Az egyik csárdában cigányzenészek húzták a talpalávalót, a másikban pedig a pulai muzsikások. Nekik azt mondta a vendéglős: ha több vendég lesz itt, mint a másik helyütt, akkor hajnalban csapra verék egy hordó sört, és abból annyit ihattok ingyen, amennyit akartok. Szegény volt az ekkor, a legények elmondták egymásnak a szen-

zációt, mely futótűzként terjedt Csicsóban a másik kocsmáig is, ahonnan a legények éjfél tájban kezdtek elszivárogni, és a bál közepére kiürült a konkurencia kocsmája. Reggelre meg is lett a hordó sör, melyből mindenki ingyen ihatott, csak hogy a pulai muzsikásoknak a kertet-bokrok alatt kellett hátukon a hangszerekkel menekülni a másik zenekar föl bősültre tagjai elöl...

Amíg a fiatal nagymamát hallgatom, eszembe jut, a mai zenekarok a hangerőtől gyorsan süketülő tagjai vajon mennyiért mennének el föl szerelésükkel a hegyeken át Puláról Csicsóig egy bál vagy lakodalom kedvéért. Igaz, ők nem is valószínű, hogy megéri a hetvenöt éves átlagéletkort. Nagyobb hiányt okoz bennem, hogy a mai iskolások szülei közül igen kevésnek jut eszébe, hogy a gyerekek furulyát, hegedűt, vagy akár kortemuzsikát, okarinát vegyen. Pedig tehetségéből van elég ma is. Csak el kéne indítani őket a jó úton. Mert a zene nemcsak annak szerez örömet, aki hallgatja, hanem annak is, aki tud valamilyen hangszeren játszani.

Ha nem hiszik, kedves anyukák-apukák, nagymamák és nagypapák, próbálják ki!

Pula, Fiumétól északra

Pula főépítésze, KRIZSÁN András alábbi cikke a Mi otthonunk idei II. számában, a Szülőföldem szép határa rovatban jelent meg.

A középkorban Pula felé haladt a középkori hadi út, a *Via Magna*. A település a török idők után az Esterházy-család birtoka lett, akik a XVI. század közepén az elnéptelenedett falut bajorországi németekkel újratelepítették. Az újkorban a községet Zala megyéhez, majd 1950-től ismét Veszprém megyéhez, Nagyvázsony körjegyzőséghez csatolták. A tanácski világ névleges önállósága 1968 végéig tartott, majd Nagyvázsonytal, később Barnag, Mencshely és Vöröstó községekkel volt közös községi tanácsa. E rövid kis történeti áttekintésből is látszik, hogy bár Pula jogilag mindig önálló településként létezett, mégsem volt soha független.

A nagy változás 1990-ben teremtődött meg, mikor megalakulhatott az önálló önkormányzat és képviselő-testület, bár az adminisztrációs ügyeket továbbra is a körjegyzőség, Nagyvázsony intézi. Vagyis megteremtődött a lehetőség arra, hogy a föladatokat maguk határozzák meg, a pénzügyi korlátokon belül.

Pula jövője nem kilátástalan, mert több nagyváros (Veszprém, Tapolca, Ajka) vonzáskörzetében fekszik. Új lendületet adna azonban a

fejlődésnek, ha Nagyvázsony lenne a centruma a formálódó új gazdasági térségnek. Nyitva áll még egy alternatíva előttük, az idegenforgalom, a falusi vendéglátás föllendítése. Szerencsére az utóbbi években híressé vált kapolcsi "Művészetek völgye"-rendezvénysorozat ismertté tette a környék idegenforgalmi szépségeit, természeti kincseit. Egyre több régi parasztházat vásárolnak meg és újítanak föl, teszik rendbe a régi homlokzatokat, portákat. Böven van a környéken látnivaló: erdő, középkori kolostorrom, bővízü, friss forrás, Európa legnagyobb bazaltbarlangja, alginitbánya négymillió éves leletekkel, lenyomatokkal, a tihanyival vetekedő gejzirkúp, és szőlőhegy gyümölcsökkel és jó borral.

Pula, az ország többi, magára valamit is adó településéhez hasonlóan, igyekezett kezébe venni sorsának intézését. Egyik legsürgősebb föladatának a lakosság megőrzését és a lélekszám növelését tartva parcellázta a falu belterületébe ékelődő valamikori Esterházy-, később téeszmajor területét. Úgy foglalt állást, hogy a szokványostól, hétköznapiól eltérő, de a község építészeti sajátosságaira jellemző módon építteti be a területet. A MAKONA Építésziroda a major területére nyolc új házhelyet javasolt kialakítani.

Jelenleg az épületek közül öt áll, kettőben már laknak is.

A község akkori polgármesterének, REMÉNYI Antal nyugdíjas (nép)tanítónak gondolata volt, hogy a szép elvek és elképzelések mellett a gyakorlati megvalósulást is tartsa szem előtt. Azaz a szinte jelképes összegért megvásárolt telkeken a föl-építendő házak feleljenek meg azon szempontoknak is, melyet az önkormányzat fontosnak tartott - jelesen a falu jelenlegi beépítési sajátosságainak. Így találta meg az azóta is jól bevált megoldást: a község saját közigazgatási határán belül az építési engedély-köteles terveket előzetesen a település főépítészével kell jóváhagyatni.

Egyébként nem is kell sokat gyözködni sem a tulajdonosokat, sem a tervezőket, hogy tartsák tiszteletben a helyi építészeti hagyományokat, hisz nyilván ez vonzotta őket Pulára: a nyugodt, tiszta környezet, a szép, régi házak, utcák. Tudják, látják a régi házakon, hogy milyen legyen a homlokzat, mennyire fontos egy szép új "pulai" kéményfejezet, hogy miért van szükség a bejárati ajtó elé egy kis tornácra. A házak épülnek, ha lassan is, de a szándék, és főleg az árnyos léptékű, egységes falukép már kezd kirajzolódni. Nem a fölösleges, innét-onnét ellesett homlokzatrészletekből állnak össze az épületek.

Fölöslegesen nem építenek üres padlásteretekhez kapcsolódó, hóhidas, rosszul szigetelt tetőtéri erkélyeket, színes műanyag hullámpalás bejárati előtetőket. Már látشانak az új kéményeken, homlokzatokon a régi motívumok, vakolatdíszek, egy kicsit újra érezni a település szerves fejlődésének nyomait és lehetőségeit. Néhány évvel ezelőtt egy csekély összegű, vissza nem térítendő állami támogatásból följújíthatta a község egy közösségi épületét. A barokk templom külső és belső tatarozása, tetőszerkezetének teljes följújítása, illetve cseréje, az automatikus harangozóberendezés és a toronyórák beépítése, a templomhomlokzat megvilá-

gítása - mindez az önkormányzat, az Országos Műemlékfelügyelőség, a Veszprémi Érsekség, külföldi és belföldi szervezetek és magánszemélyek, nem utolsósorban pedig a falu közösségének anyagi támogatásával - s ez utóbbiak közösségi, áldozatos munkájával - készült el. A kis Flórián-kápolna is - hála Istennek - '92-ben helyi összefogással megszépült. Iskola sajnos már húsz éve nincs a faluban. Volt viszont egy kocka formájú ravatalozó, típus garázsajtó-bejárárral. A helyére készült épület már nemcsak ravatalozó, hanem "templom", temetőkápolna, kis tornyában GOMBOS Miklós harangöntő lélekharangja.

S hogy még egy nélkülözhetlen erőforrásról is beszámoljak, szólni kell a pulaiak egészséges lokálpatriotizmusáról, a község újratelepítésének 250. évfordulójára szervezett kis ünnepségről. Ennek fénypontja, a ma már több mint tízéves jubileumát ünneplő "Náci-hegyi-napok", minden pincénél vendégvárás, finom bográcsgulyás, pásztortarhonya, szalonnasütés illata, hajnalig tartó közös borozgatás, éneklés, csillagnézés. Ha július utolsó szombatján Önök is erre járnak, jöjjenek föl a Nácihegyre, és igyanak egy pohár bort a pulaiak és mindannyiunk egészségére...

A pulai táncosok

Csoportunk 1995 szeptemberében alakult. Akkor négy lány és öt fiú alkotta, most nyolc lány és hat fiú van a csoportban. A próbákat a Faluházban tartjuk. Művészeti vezetőnk VOLEK László, aki az Ajka-Padragkút néptánc csoportban táncol.

A foglalkozásokon megismerkedhetünk a magyar hagyományokkal, játékokkal és táncokkal. Emellett - mivel településünk lakosságának nagy része a német kisebbséghez tartozik - fontosnak tartjuk a német hagyományok ápolását, fenn tartását.

A csoport tagjai: CSIPSZER János, CSIPSZER Melinda, FARKAS Hajnalka, HOLCZER Péter, HOLCZER Szabolcs, LEITOLD Attila,

LEITOLD Balázs, PILLER Magdolna, PILLER Veronika, PILLER Zsuzsanna, STEIERLEIN Csilla, STEIERLEIN Ildikó, SZENGER Ádám és VERS Zsófia.

Az ősszel kezdődő próbákra várunk mindenkit, aki szeretne részt venni a csoport munkájában!

Már sokhelyütt fölléptünk: a náczihegyi napon, karácsonyi műsorban, a nyugdíjasok napján, Nagyvázsonyban, Mencshelyt, Borgátán.

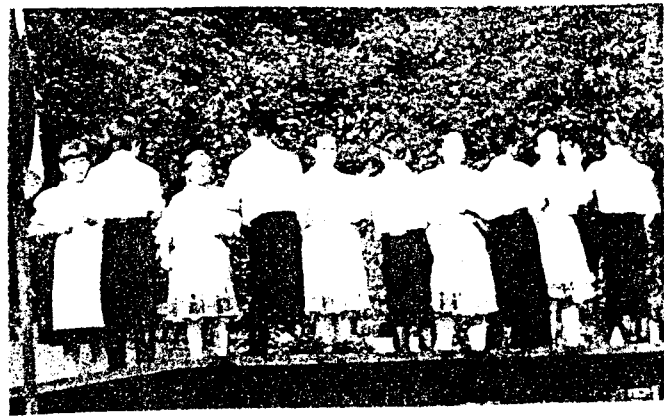
1998 májusában, Ajkán a Megyei Gyermeknéptánc- és Népzenei Találkozón ezüst minősítést kaptunk, a nagyvázsonyi általános iskolában 1998-ban megrendezett Ki mit tud?-on pedig első helyezést értünk el. A tánc csoport 1999-ben, Ajkán a Gyermek-

kultúráért Alapítvány gyermekművészeti gáláján szintén dicséretet kapott színvonalas előadásaért.

Solymáron, 1999-ben a nemzetiségi táncgyűttesek találkozásán vettünk részt, ahol dicséretben részesültünk. 2000. március 26-án, Herenden a Kultúrával a Nyugat Kapujában nemzeti fesztiválon voltunk, ahol továbbjutottunk a megyei döntőre, melyet május 28-án, Ajkán rendeztek. Tapolcán is jártunk: április 29-én a Gyermek Néptáncgyűttesek III. Találkozásán vettünk részt.

A csoportnak saját föllépőruhája is van, mely az Önkormányzat és a Német Kisebbségi Önkormányzat támogatásával készült.

PILLER Magdolna

Úttalan út

A náczyhegyi birtokosok egymás közti beszélgetéseinek gyakori témája az út állapota. Valóban, az ún. *középső út* állaga egyre romlik. Két évvel ezelőtt a *Náczyhegyi Tükör-Spiegel* a *Rövid hírek* keretében már érintette az útjavítás szükségességét.

Minden javító munkát azonban meg kellene előznie az út területe-szélessége pontos megállapításának, kijelölésének!

A legkorábbi, 1858-as térkép az eredeti állapotot, az út határvonalait rögzíti. Az út - az akkor használatos mérték szerint - két öl szélesre méretett. A gazdák, tulajdonosok már a legkorábbi időkben is megjelölték a magánterület és az út határát,

mezsgyéjét. Ezek találkozási pontjaiba pedig lerakták a *mezsgyekövet*. E kövek nagy része ma is megtalálható. (Lehet, hogy föld, gaz, vagy bokor rejtí!) E régi mezsgyekövek megkeresésével meg tudjuk állapítani a telkek és az út határvonalát!

Kétségtelen az is, hogy az út az évtizedek során egyre inkább "lefelé", az alsó oldalon lévő telkek felé "csúszott". A Náczyhegy vilamosításakor a tartóoszlopokat az erdő felőli oldalon az út és a telkek találkozási pontján helyezték el. Így tehát az út északi oldalát, szélét a villanyoszlopok jelzik. (Kivéve a MOLNÁR Gyuláné és PETRÁS János közötti kanyart!) Ebből következőn -

ha ismert az út északi oldala - déli széle is kimérhető.

Az út valamikor 2 (kettő) öl, vagyis kétszer 1896 mm, azaz 3792 mm, majdnem négy méter széles volt! Ezt állítja több földmérő és telekkönyvi szakember is!

A szőlőhegy régi törvénykönyve szerint minden tulajdonos köteles volt telke végén az utat megjavítani. Aki ezt elmulasztotta, *négy forintra* (akkoriban egy jó hátas-ló ára hetven-száz forint volt), vagy azt átváltandó *tizenkét pálcáütsre* ítélték. Talán mégsem kellene megvárnunk a mai autós közlekedési világban, hogy "elporolják" valakinek a nadrágját!

N. G.

Pontosított régióhatárok

A minap jogszabályban rögzítették az ország területét lefedő kilenc turisztikai régió területét, s ezzel megszűnt a két éve tartó rendezetlen állapot, mely alatt egyes területek több régióhoz is tartoztak.

A Veszprém megye déli területét érintő *Balaton-i Régió* *Idegenforgalmi Bizottság*hoz tartozó régió gyakorlatilag megegyezik a tó vízgyűjtő területével, illetve a más jogszabályokban ki-

emelt üdülőkörzethez képest kezelt térséggel.

A február elején kiadott gazdasági miniszteri rendelet szerint megyénkből e régióhoz a közvetlen vízparti településeken kívül Balatoncsicsó, Balatonfőkajár, Balatonhenye, Balatonszőlős, Barnag, Csajág, Dörgicse, Felsőörs, Gyulakeszi, Hegyesd, Hegymagas, Hidegkút, Kápolcs, Káptalantóti, Kékkút, Kisapáti, Köveskál, Küngös, Lesencefalva, Lesencetomaj,

Litér, Lovas, Mencshely, Mindszentkál, Monostorapáti, Monoszló, Nagyvázsöny, Nemesgulács, Nemesvamos, Nemesvita, Óbudavár, Öcs, Pécsely, **Pula**, Raposka, Salföld, Szentantalfa, Szentbékáll, Szentjakabfa, Szentkirályszabadja, Tagyon, Taliándörögd, Tapolca, Tót-vázsony, Uzsa, Vászoly, Veszprémfajsz, Vigántpetend és Vöröstó tartozik.

MILLENNIUMS-EMLEKNAP

PULÁ 2000. július 29.

Dél előtt 11 órakor a község templomában:

Ünnepi szentmisét mond

Borián Tibor úr

a Veszprémi Padányi Bíró Márton Katolikus Iskola Igazgatója

a misét követően

A MILLENNIUMI ZÁSZLÓ ÁTADÁSA

a zászlót átadja

Dr. Szaló Péter úr h. államtitkár

Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium

Délután 16 órai kezdettel a szőlőhegy bejáratánál

Náczi-hegyi Ignác napi ünnepség

*"Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség."
(A szőlőhegy eredeti törvénykönyvéből)*

Ünnepi beszédet mond:

Heilig Ferenc úr

a Magyarországi Német Kisebbségi Önkormányzatok Szövetsége
Veszprémi Regionális Irodavezetője

utána a szabadtéri színpadon fellép:

a KISLŐDI ÉNEKKAR

a nagyvázsonyi általános iskola FÚVÓSZENEKARA

a pulai GYERMEKTÁNCSCSOPORT

a műsort követően

a meghirdetett községi alkotópályázat eredményhirdetése
és díjkiosztása, majd

a pincéknél zártkörű családi mulatozás hajnalig (ki-ki saját
szervezésében) a hold fényénél a szabadtéri tüzek melegénél